

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЯ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА
ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ
СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 38 (523)

Май 1961 г.

Год выдання 7-ы

ЦЕПЛЯ Ясныя дні стаяць над неабсяжымі прасторамі Беларусі. У гэтым годзе вясна пачалася ўсенародным спаборніцтвам за дастойную сустрэчу XXII з'езда КПСС. Многія калектывы фабрык і заводаў, рабочыя прамысловых камбінатаў, калгаснікі і механізатары — усе, каму хочацца, бачыць нашу краіну яшчэ больш магутнай і заможнай, працуюць са значным апераджэннем вытворчых планаў.

Чым жа выкліканы такія велізарныя працоўны ўздым? Чаку вецікія людзі не супакойваюцца на дасягнутым? Гэтыя пытанні цяпер у цэнтры ўвагі ўсёй тусветнай грамадскасці. Але не ўсе знаходзяць правільны адказ на іх. Асабліва многа блытаніны, грытым не без пэўнай мэты, уносяць ва ўсё гэта нацыяналістычныя пісакі.

Аб нашых поспехах у гаспадарчым і культурным будаўніцтве яны, як правіла, маўчаць. Гэтага ўжо нельга аспрэчваць. Затое кожнае новае мерапрыемства Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, накіраванае на далейшы эканамічны і культурны росквіт саюзных рэспублік, у тым ліку і Беларусі, выклікае трапічную ліхаланку ў спадароў нацыяналістаў. Але ўсе іх наміганні ачарніць сатэцкі лад і правал за правіламі.

Жыццё працоўных навай краіны, іх подзвігі прасякнуці вялікімі патрыятычнымі пачуццямі, бязмежнай любоўю і адданасцю роднай Камуністычнай партыі, Народ верыць камуністам. Яны заўсёды стаялі і стаяць на варце яго інтарэсаў. Камуністычная партыя вывела працоўны нашай краіны на шырокую дарогу мірнага будаўніцтва і робіць усё для таго, каб савецкія людзі жылі як мага больш заможні і культурна.

У шматвяковай гісторыі Беларусі некалькі дзясяткаў год Савецкай улады — евалікі тэрмін, але іменна гэтыя гады знамянаюць сабой пачатак новага, сапраўды вольнага і шчаслівага жыцця беларускага народа. Жыватворная сіла сацыялізму прынесла нам вялікае адраджэнне, уздым навуку і культуры, дабрабыту, росквіт талентаў.

Ленінская нацыянальная палітыка, якую ахвалі буржуазныя ідэолагі, дала цудоўныя ўсходы. І яны, гэтыя коды, цяпер пышна каласяцца кожнай рэспубліцы. Нішто і нічо не перашкаджае рускім дружы з беларусамі і ўкраінцамі, ўтаніам і беларусам з літоўцамі, латышамі, эстонцамі, казахам, узбекамі, грузінамі і іншымі народамі. За агульным сталом, з'ездах КПСС і пасяджэннях працоўных Саветаў, яны абмяркоўваюць свае надзённыя справы. І навіта там вырашаюцца самыя важныя пытанні, намячаюцца планы далейшага ўмацавання навай Радзімы.

Кожны ад Камуністычнай партыі, кожны пасяджэнне Вяроўнага Саветаў — новая вяха ў жыцці народаў Савецкага Саюза. Асаба памятнымі былі для нас XX і XXI з'езды КПСС. На XX з'езе Камуністычнай партыі Савецкага Саюза пасланых у Сібір абмеркавалі пытанне аб ўмацаванні дружбы паміж народамі нашай краіны, а таксама мерапрыемствы па пашырэнні правоў саюзных рэспублік у гаспадарчым і культурным будаўніцтве і народнагаспадарчым плане. XXI з'езд зацвердзіўшы кантрольныя лічбы сямігодкі, ука на неабходнасць правільнага рашэння вытворчых сіл у адпеднасці з асаблівасцямі і магласцямі саюзных рэспублік. У ліку гэтых рашэнняў і наша Беларуская ССР ператварылася ў магутную індустрыяльную Дзяву.

Старэйшаму пакаленню змігрантаў добрадома, што ўяўляла сабой навай Бацькаўшчына ў гады царскага адраджэня. Не лічыліся з інтсамі беларускага

ПАРТЫЯ І НАРОД АДЗІНЫ

народа і польскія паны. Краіна не мела тады сваёй прамысловасці, была беднай і непісьменнай. А цяпер нават ворагі нашы вымушаны прызнаць, што беларусы назаўсёды пакончылі са сваім змрочным мінулым жыццём.

Не паны ды фабрыканы, а сам працоўны народ кіруе нашай краінай, створанай вялікім Леніным і яго партыяй. Таму гэтая партыя і народ адзіны ў сваім змаганні за пабудову камунізма і ўмацаванне міру ва ўсім свеце. І гэта радуе ўсіх сумленных людзей.

Наша Радзіма раскрыла шырокія перспектывы для працы і творчай дзейнасці, для служэння народу і перад тысячамі тых беларусаў, якія некалі ў сілу розных прычын і абставін апынуліся на чужыне. Тыя, што вярнуліся на зямлю бацькоў сваіх, цяпер самі з'яўляюцца гаспадарамі свайго лёсу і разам з усім беларускім народам рыхтуюць вытворчыя падарункі ў гонар XXII з'езда партыі, які адбудзецца ў кастрычніку гэтага года.

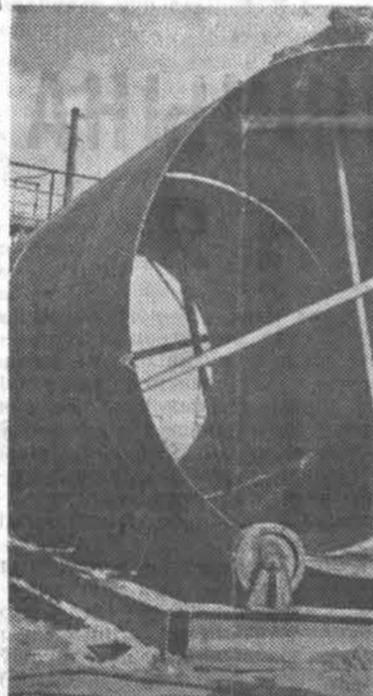
Наш век — важнейшы этап у гісторыі чалавецтва. Гэта век ператварэння ў жыццё вялікіх ідэй марксізма-ленінізма. Вось чаму савецкія людзі надаюць такое вялікае значэнне падрыхтоўцы да з'езда. З'езд адкрые перад намі новыя вышыні, узброіць працоўных ланінскай праграмай дасягнення вялікай мэты — пабудовы камуністычнага грамадства ў нашай краіне.

Узнос у фонд сямігодкі

Рацыяналізатары і вынаходнікі машынабудаўнічых і станкабудаўнічых прадпрыемстваў Беларускага саўнаргаса абавязаліся атрымаць за сем год ад укаранення рацыяналізатарскіх прапаноў 14 мільянаў рублёў эканоміі.

Свае абавязальствы наватары паспяхова ажыццяўляюць. За два з лішнім гады ў фонд сямігодкі яны ўнеслі звыш дзсяці мільянаў рублёў. Цяпер кожны семы машынабудаўнік і станкабудаўнік — рацыяналізатар. Колькасць іх няспынна расце. Толькі за апошні год армія рацыяналізатараў павялічылася амаль на дзве тысячы чалавек. З году ў год паліпшаюцца вынікі іх творчай дзейнасці. За год эканомія ад ажыццяўлення наватарскіх прапаноў павялічылася амаль на 700 тысяч рублёў.

На прадпрыемствах машынабудавання і

МІНЧАНЕ ГЛЯДЗЯЦЬ ПЕРАДАЧЫ З ПРАГІ І РЫГІ

Вечарам 9 мая на экранях тэлевізараў мінчан з'явіўся надпіс «Прывітанне пераможцам!» Услед за тым дыктар на чэшскай мове аб'явіў, што цяпер пачынаецца першая прамая тэлеперадача Прага — Масква. Яна была прысвечана шаснаццаціга гадавіне вызвалення Чэхаславакіі Савецкай Арміяй і транслівалася праз Варшаву — Калінінград — Вільнюс. Тэлегледачы на працягу амаль сарака мінут з хваляваннем сачылі за рэпартажам, які Пражскі тэлецэнтр вёў з вуліц і плошчаў сталіцы братняй Чэхаславакіі. Вялікае ўражанне зрабілі парад войск і лікуючыя калоны працоўных.

У гэты вечар яшчэ адзін сюрпрыз чакаў мінчан. Неўзабаве іх вітаў дыктар Рыжскага тэлецэнтра. Рыжанае паказалі мінчанам балет.

Карэспандэнт БЕЛТА звярнуўся да міністра сувязі БССР

П. В. Афанасьева з просьбай расказаць, як быў дасягнут прыём тэлеперадачы з Прагі і Рыгі. Ён паведаміў:

— Тое, што бачылі мінчане на экранях сваіх тэлевізараў, вядома, вялікай навіна. Сувязісты Беларусі да знамянальнага дня — свята Дня перамогі — зрабілі першую доследную перадачу па новай радыёрэлейнай лініі, якая звязвае Беларусь з прыбалтыйскімі рэспублікамі, Ленінградам і Масквой.

Работы на лініі і доследныя перадачы будуць працягвацца. З яе дапамогай тэлегледачы Мінска і бліжэйшых абласцей змогуць глядзець тэлеперадачы з краін народнай дэмакратыі.

Праз некалькі месяцаў яшчэ адна радыёрэлейная лінія звяжа Мінск з Масквой праз Смаленск. Доследныя перадачы на гэтай лініі пачнуцца ў жніўні — верасні.

Зашумяць маладыя пясы

МАГІЛЕЎ. Нядаўна ў вобласці быў праведзены «дзень лесу». Дзсяці тысяч энтузіястаў — аматараў роднай прыроды пад кіраўніцтвам вопытных лесаводаў пасадзілі пяць тысяч гектараў сасны і ёлки, каля васьмісот гектараў дубу, сотні гектараў таполі, амурскага аксаміту і іншых дрэў лісцевых і хвойных парод. Закладзена 30 гектараў лясных гадавальнікаў.

Вялікая работа па расшырэнню лясных угорддзяў вядзецца ў Касцюковіцкім раёне. Тут пасаджана ўжо каля 900 гектараў лісцевых і хвойных парод.

Пастаянна клопаюцца аб лесанасаджэннях і працаўнікі калгаса «Рассвет» Кіраўскага раёна. За апошнія тры гады яны пасадзілі больш чым 500 гектараў розных парод дрэў.

Электрзваршчык Вагран Алік'ян працаваў на вялікіх будоўлях Сызрані, Куйбышава, Грознага, Сталінграда. Зараз ён працуе на ўзвядзенні Полацкага нафтагиганта. Вопытнаму зваршчыку даручана адказная работа па зборцы першага тэхналагічнага абсталявання. На здымках: справа — электрзваршчык Вагран Алік'ян, злева — частка калоны, зварку якой вядзе Алік'ян.

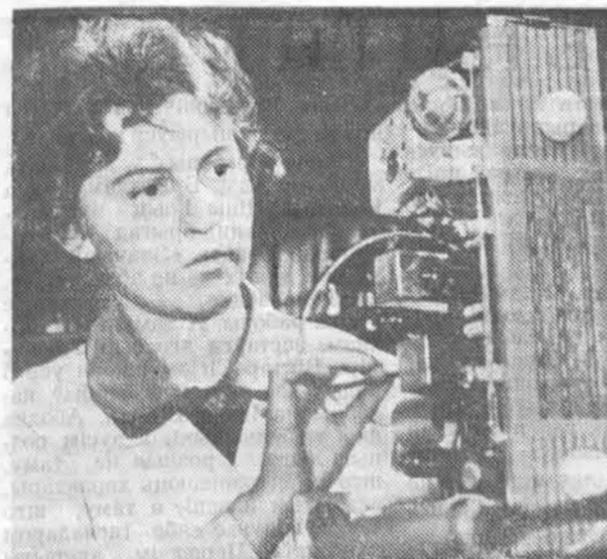
Насустрэч з'езду

★ Мазырскі дрэвапрадоўчы камбінат адіравіў у Цалінаград чарговую партыю шафаў, радыёстолікаў, тумбачак і ложкаў. Гэтым завершана выкананне заказу цалінікаў на мэблю амаль на 100 тысяч рублёў. Да канца года камбінат вырабіць і адіравіць у Цаліны край рознай мэблі яшчэ на 150 тысяч рублёў.

★ Магілёўскі завод пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава выпусціў два вопытныя ўзоры унікальнай землекапальнай машыны. Новая машына валодае высокай прадукцыйнасцю і манеўранасцю. Яна здольна за змену перамясціць звыш 500 кубаметраў зямлі.

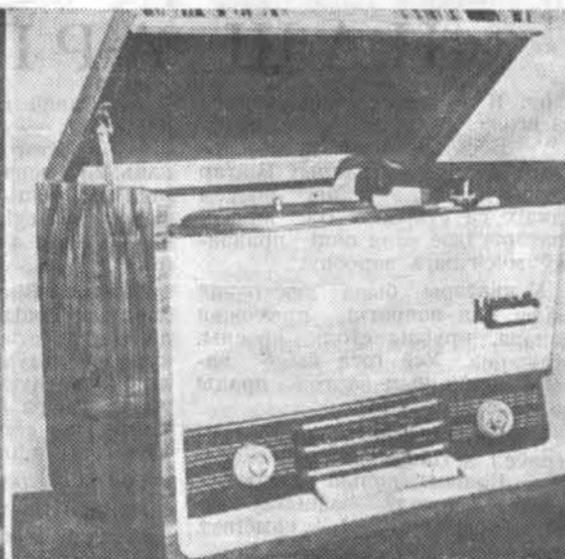
Калектыву магілёўскага завода «Сромашына» наладзіў серыйную вытворчасць унікальных аўтаматаў для выпуску пясчана-цементнай чарапіцы. За гадзіну аўтамат выпускае каля 200 квадратных метраў дахавага крыцця.

★ Спаборнічаючы за дастойную сустрэчу XXII з'езда КПСС, мінскія аўтамабілебудаўнікі выпусцілі звыш чатырохмесячнага задання дзсяці грузавых аўтамабіляў і аўтасамазвалаў, на 360 тысяч рублёў запчастак і амаль на 1,2 мільёна рублёў вырабаў па міжзаводскай кааперацыі. Калектыву аўтазавода спаборнічае за званне прадпрыемства камуністычнай працы.

Мінскі радыёзавод пачаў выпускаць новы малагабарытную радыё «Мінск-61».

На здымку І. Мактажніца Святлана Ліцова за зборкай радыёла «Мінск-61».

Гродзеншчыну часта ў народзе называюць Прынёманскім краем. І гэта правільна. Бо амаль праз усю вобласць з усходу на захад веліччана нясе свае воды наш слаўны бацька-Неман. Аб жыцці працоўных гэтага цудоўнага беларускага краю мы і пачнем свой расказ.

Як вядома, усё пазнаецца ў параўнанні. Каб лепш уявіць сабе сучаснае, успомнім нядаўняе мінулае Гродзеншчыны, калі тут панавалі польскія памешчыкі і капіталісты. Голад і галечка гналі тады мясцовыя насельніцтва на чужыну — у Амерыку, Францыю, Аргенціну і іншыя краіны, каб здабыць сабе «авалак хлеба». З 1921 па 1926 год з Гродна, напрыклад, у пошуках шчасця выехала за мяжу каля 5 тысяч чалавек. Там ж лёс напатакаў і дзесяткі тысяч людзей іншых гарадоў і вёсак Гродзеншчыны. Але гэта ўсё засталася далёка ззаду. Цяпер тут зусім іншае жыццё, якое не выкідае людзей з родных мясцін, а наадварот, прыцягвае іх.

У далёкае мінулае канулі беспрацоўе і галечка. Зараз вобласць пакрылася буйнымі калектыўнымі гаспадаркамі — калгасамі і саўгасамі.

На карце Гродзеншчыны з'явіліся дзесяткі буйных прамысловых прадпрыемстваў. Гэта Гродзенскі тонкасукоўны камбінат, Скідзельскі цукровы завод, Гродзенскі завод «Аўтазапчастка», дзве абутковыя фабрыкі, некалькі механізаваных торфапрадпрыемстваў і многія многія іншыя.

Зараз працоўныя паспяхова ператвараюць у жыццё грандыёзны план сямігадкі. За гэты час будуць пабудаваны дзесяткі новых прадпрыемстваў. Сярод іх — гігант хімічнай прамысловасці азотна-тукавы камбінат, абутковая фабрыка ў горадзе Гродна, льнокамбінат у Слоніме, заводы «Аўтаправод» у Шучыне, лаку і фарбаў у Лідзе і іншыя. Многія з іх ужо будуцца.

Наўхільны рост грамадскай гаспадаркі становіць адбываецца на рэальнай заробатнай плаце працоўных, зніжаюцца падаткі з рабочых і служачых. Поўнаасцю адменены з сялян сельскагаспадарчы палатак. Прыбыткі калгаснікаў, напрыклад, толькі за апошнія гады павялічыліся на дзесяткі мільянаў рублёў. Намнога ўзраслі і прыбыткі рабочых і служачых за гэты час. Амаль падвоіліся зберажэнні працоўных, укладзеныя ў ашчадныя касы. Вобласць пакрылася густой сеткай гандлёвых прадпрыемстваў. З году ў год расце і таваразварот. За 2 гады ён вырас прыкладна на 40 мільянаў рублёў.

Небывалымі тэмпамі расце жылы фонд. За два гады сямігадкі ў вобласці ўведзена ў эксплуатацыю больш за 350 тысяч кв. метраў жылля, у вёсках пабудавана каля 8500 дамоў калгаснікаў.

Як вядома, польскі буржуазны ўрад праводзіў на Гродзеншчыне, як і ў іншых заходніх абласцях Беларусі, прымусовую паланізацыю і акаталічванне. Да 1938 года былі закрыты ўсе беларускія школы. А польскі міністр асветы Скульскі на

сейме ў Варшаве цыніча заявіў: «Праз якіх-небудзь дзесяць год, паны паслы, у Польшчы і са свечкай не знойдзеш ні аднаго беларуса». Але гісторыя злосна пасмяялася над гэтым гора-заваявальнікам. Здарылася так, што ад пана Скульскага і яго аднадумцаў засталіся толькі адны ўспаміны. А Беларусь жыве і квітнее.

За гады Савецкай улады ў нас адбылася сапраўдная культурная рэвалюцыя. Вучоба ў школах стала бясплатнай і абавязковай. У вобласці працуе больш за 1750 школ, у іх навучаецца каля 160 тысяч дзяцей калгаснікаў, рабочых і служачых, апрача гэтага, каля 9 тысяч чалавек вучыцца ў вярхерніх школах рабочай і сельскай мо-

фельчарска-акушэрскіх пунктаў, радзільных дамоў і дзіцячых медыцынскіх устаноў.

Убогай была і культура на Гродзеншчыне. Толькі ў гарадах былі лічаныя кінатэатры. А зараз з павышэннем дабрабыту савецкіх людзей павялічыліся іх культурныя патрэбы. Людзі сталі часцей наведваць кіно, тэатры, лекцыі, займацца рознымі відамі самадзейнага мастацтва, спортам. У сучасны момант у вобласці налічваецца каля тысячы клубаў, бібліятэк, 308 кінаперасовак. У вобласці ёсць 43 кінатэатры.

Да Савецкай улады сярод сельскага насельніцтва цяжка было знайсці спецыяліста, які скончыў спецыяльную навучальную ўстанову. Зусім іншая

ГРОДЗЕНШЧЫНА СЁННЯ

ладзі. Настаўнікі калектыў налічвае больш 11 тысяч чалавек. За сямігадку школьных будынкаў павялічылася больш чым на 600, і ўсе будуць працаваць у адну змену. За два гады ўжо ўведзена з дапамогай дзяржавы і на сродкі калгасаў больш за 450 школ.

Гродна па праву называюць горадам студэнтаў. Тут адкрыты педагогічны, сельскагаспадарчы, медыцынскі інстытуты і 9 сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. У іх навучаецца каля 10 тысяч юнакоў і дзяўчат. Сяродня спецыяльныя навучальныя ўстановы працуюць у Наваградку, Слоніме, Лідзе, Ашмяннах і іншых гарадах вобласці.

Да Савецкай улады на Гродзеншчыне налічвалася прыкладна 30 бальніц. Медыцынская дапамога была вельмі дарагая.

Зараз медыцынская дапамога бясплатная. Вобласць пакрыта густой сеткай лячэбна-прафілактычных устаноў. Працуе 169 бальніц на 8 500 ложкаў, 356 фельчарска-акушэрскіх пунктаў, 145 паліклінік, многа радзільных дамоў, дзіцячых садоў і ясляў. У медыцынскіх установах працуе 1197 урачоў і каля 5 тысяч медыцынскіх работнікаў з сярэдняй адукацыяй. Расце і выдаткі на развіццё аховы здароўя. За апошнія 5 год яны выраслі больш чым у два разы.

Характэрны такі прыклад. У 1933 годзе магістрат Гродна зарэгістраваў, што на патрэбы аховы здароўя на аднаго чалавека было выдаткавана 2 злотых 46 грошаў. Цяпер жа на гэты мэты выдаткоўваецца ў 10 разоў больш. Таму не дзіўна, што агульная смяротнасць сярод насельніцтва горада ўвесь час зніжаецца.

За сямігаддзе ахова здароўя атрымае далейшае развіццё. Намячаецца пабудаванне 40 бальніц, паліклінік і іншых медыцынскіх устаноў. За два гады ўжо ўведзены ў дзейнасць тры раённыя бальніцы і больш 10

справа зараз. У кожнай вёсцы ёсць свая інтэлігенцыя. Гэта — настаўнікі, механізатары, аграномы, медыцынскія работнікі і іншыя спецыялісты. Былыя дзеці прынёманскіх хлэбаробаў сталі вядомымі вучонымі, псьменнікамі, артыстамі, інжынерамі, многія кіруюць прадпрыемствамі, установамі, калгасамі і саўгасамі.

Вось звычайная беларуская вёска Чэмеры, што ў Слоніміскім раёне. Раней тут быў усяго адзін інтэлігент — прыезджы настаўнік школы, які вучыў дзяцей на польскай мове. 60 працэнтаў насельніцтва было непісьменным.

Савецкія Чэмеры зусім іншыя. Тут працуе васьмігадовая школа, бібліятэка. У дамах калгаснікаў электрычнае святло і радыё. 19 чэмерскіх сялян сталі настаўнікамі, урачамі, механізатарамі і іншымі спецыялістамі. За апошнія гады больш 200 чалавек вёскі скончылі сярэднюю школу, вучылішчы, інстытуты. У калгасніка Міхаіла Міско два сыны скончылі вышэйшыя навучальныя ўстановы, старэйшая дачка — медыцынскае вучылішча, іншыя дзеці вучацца ў вуні і школах. Такіх прыкладаў можна прывесці многа.

Многія нашы беларусы пасля доўгіх год вандраванняў па чужых краінах вярнуліся да сябе на Радзіму. Усе яны былі цёпла сустрэты на роднай зямлі. Некаторыя з іх вярталіся ў родныя мясціны з боязю і нават страхам. І гэта не дзіўна, бо буржуазная прапаганда ўсё рабіла, каб запалохаць іх і не даць магчымасці вярнуцца ў родны край. Але варта было толькі ступіць на савецкую зямлю, як увесь гэты паклёп абварагаўся савецкай рэчаіснасцю.

Савецкая дзяржава паклапацілася аб іх уладкаванні на працу, прадастаўленні добраўпарадкаваных кватэр, зрабіла ўсё, каб яны не адчувалі сябе чужымі.

Возьмем, напрыклад, сям'ю Шалешкі Івана Васільевіча,

якая вярнулася ў 1955 годзе з Аргенціны. Сам Іван Васільевіч ужо на пенсіі. Жонка працавае вышывальшчыцай, старэйшая дачка — майстрам на швейнай фабрыцы, а малодшая — прадзільшчыцай на тонкасукоўным камбінате.

Жыўуць яны ў добраўпарадкаванай кватэры. Сярэдні заробак сям'і ў месяц складае 260 рублёў у новых грошах, гэтага зусім дастаткова, каб жыць забяспечана.

Пасля вяртання на Радзіму асабліва трывогу ў Івана Васільевіча выклікаў лёс дзяцей. Бо двое з іх нарадзіліся на чужыне, а сын быў зусім маленькім, калі ў 1936 годзе ўся сям'я адправілася ў незнаёмыя далёкія краі. Родную мову яны ведалі вельмі слаба. Але трывога Івана Васільевіча хутка ўляглася. Усе дзеці адразу ж пайшлі вучыцца ў школу. З боку настаўнікаў ім была аказана патрэбная дапамога. І вось у мінулым годзе абедзве дачкі скончылі дзесяцігодку, а старэйшы сын быў прызваны ў рады Савецкай Арміі, ён таксама атрымаў сярэдняю адукацыю. Цяпер абедзве дачкі рыхтуюцца да паступлення ў вышэйшыя навучальныя ўстановы.

Аб тым, як цёпла прыняла Радзіма сваіх суайчыннікаў, як яны працуюць, жывуць і адпачываюць, расказвалі на старонках газеты «Голас Радзімы» многія, хто вярнуўся на Радзіму з Аргенціны, Бразіліі, Канады, Францыі, Англіі і іншых замежных краін.

19 сакавіка працоўныя вобласці прынялі ўдзел у выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Яны выбралі ў мясцовыя органы ўлады 11 790 дэпутатаў, з якіх 40 працэнтаў жанчыны. Гэта лепшыя з лепшых, якім мы давараем кіраўніцтва дзяржаўнымі органамі ўлады.

Цяпер працоўныя Гродзеншчыны робяць усё, каб датэрміновым ператварэннем у жыццё веліччана плана сямігадкі азнаменаваць XXII з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і гэтым самым унесці свой дастойны ўклад у будаўніцтва светлай будучыні чалавецтва — камунізма.

І. КАНАНОВІЧ,
старшыня выканкома
Гродзенскага абласнога
Савета дэпутатаў працоўных.

Гродна. Новыя дамы на вуліцы Парыжскай камуні.

Письмо Ваша ад 13 красавіка атрымаў. Дзякую за ўвагу і карысныя парады.

Карыстаючыся выпадкам, я хацеў бы павіншаваць Вас і падзільца радасцю ў сувязі з найбліжэйшай гістарычнай падзеяй — паспяховым палётам савецкага чалавека ў касмічную історыю. Гэтай перамогай нашага народа павінен ганарыцца кожны суайчыннік, у каго ўзгадаліся патрыятычныя пачуцці і здольнасць справядліва ацаніць дасягненні сваёй Радзімы.

Газету «Голас Радзімы» атрымліваю рэгулярна, што дазваляе мне сачыць за падзеямі ў Беларусі.

Мне таксама хацелася б падзякаваць Вам за Вашу гатоўнасць выслать неабходныя кнігі. Не стану ўтойваць, што кожная кніга на роднай мове дастаўляе вялікую радасць для чалавека, які жыве за рубяжом. Будышыя ў карыстанні кнігі таксама маглі б быць каштоўным падарункам, бо іх змест не губляе сваёй каштоўнасці толькі на той прычыне, што іх ўжо чытаў хто-небудзь іншы.

Беларускую літаратуру я чытаю сам, але рукія і украінскія кнігі знайшлі б і іншых чытачоў з ліку міх сяброў.

З прывітаннем
Я. Ц.

ФРГ.

Добры дзень, арагая рэдакцыя «Голас Радзімы»!

Вашу паштоўку з віншаваннем са святам 1-Мая я атрымаў, за якую вам вельмі ўдзячны. І таксама дзякую за гэтыя дзве паштовыя маркі, якія былі на карце з фота нашага земляка героя ўсяго свету таварыша Д. Гагарына.

Затым да пабэння.
Ваш зямк беларус
Віктар ВРДЗЕКА
АУСТРАЛІЯ.

КОЖНЫ раз, калі справы прыводзяць мяне ў Мазыр, я перажываю радасныя хвіліны сустрэч са старымі знаёмымі.

Гады чатыры назад я тут пазнаёміўся з Віктарам Сігізмундавічам Навумовічам. Перад тым ён вярнуўся на Радзіму з Буэнас-Айрса. На дрэвапрацоўчым камбінате, дзе Навумовіч уладкаваўся на працу, яго жартам называюць «аргенцінам».

Часцей за ўсё можна было чуць, як Навумовіча клікалі «наш аргенцінец». Так менавіта гаварыў нам пра яго і старшыня заводскага камітэта прафсаюза Ягор Жураўлёў.

Шукаў ён, небарака, шчасця на чужой зямлі, а знайшоў там бяду для сябе і сваёй сям'і. Толькі цяпер, вярнуўшыся дадому, ён адчуў сябе паўнапраўным чалавекам.

«НАШ АРГЕНЦІНЕЦ»

тэру. Я з прыемнасцю зайшоў да яго.

— Вось бачыце, гэта мае два пакоі, кухня, — гаварыў Віктар Сігізмундавіч. — Мы жывём удваіх са старой. На аплату кватэры ідзе каля пяці працэнтаў месячнага заробку.

У кватэры была люстраная шафа для вопраткі, прыгожая канапа, круглы стол, крэслы, этажэрка. Усё гэта было набыта менш чым за год працы на камбінате.

І вось нядаўна я зноў сустрэўся з Навумовічам.

— Бачыце, колькі новых будынкаў вакол? — запытаў ён прывітаўшыся. — І камбінат наш расце.

Мы зайшлі ў цэх драўніна-стружачных пліт.

— Раней гэтага цэха ў нас не было, — гаворыў Навумовіч. — Штогод будзем выпускаць 25 тысяч кубаметраў пліт, якія замяняць 100 тысяч кубаметраў лесу! І ўсё гэта будзе вырабляцца з адыходаў драўніны.

Потым Віктар Сігізмундавіч дзяліўся сваімі асабістымі радасцямі. Летась ён набыў на курорце Каўказа. Пуцёўку далі бясплатную, за кошт дзяржавы. Добра падлякчыўся. Упершыню за сорак год працоўнай дзейнасці адпачываў як мае быць. І гэтым летам збіраецца з жонкай паехаць туды. Грошы для гэтай мэты ўжо адкладзены.

Прыкметна пасталеў за гэ-

ты час Навумовіч, паглыбіліся яго веды, пашырыўся кругагляд.

Сярод рабочых камбіната многа моладзі. Брыгадам Івана Бобеха і Ніны Грыц прысвоены ўжо званні брыгад камуністычнай працы. «Значыць, камунізм для іх — не абстракцыя, а рэчаіснасць». — разважае стары рабочы. А там жа, за акіянам, застаўся яго сын Уладзімір. Віктар Сігізмундавіч усё б аддаў за тое, каб ён быў падобны на Івана Бобеха. Абодва яны мэбэльшчыкі, а зусім розныя людзі. І розныя не таму, што іх адрозніваюць характары, асабістыя якасці, а таму, што Бобех адчувае сябе гаспадаром камбіната. Перад ім адкрыты ўсе дарогі. Ён працуе і вучыцца на інжынера. А Уладзімір

маруе сваю мадосць на капіталіста і зусім упэўнены ў заўтрашнім дні.

— Найвялікшым святам для мяне будзе той дзень, — гаворыць Віктар Сігізмундавіч Навумовіч, — калі Уладзімір прыедзе са сваёй м'ёй да мяне. Сумую па ўнука. Думаю, што яны сумуюць і сама на мне.

Ужо вечар, а я ўсё яшчэ слухаў гэтага жылага чалавека, які здол пранесці праз многія выпрабаванні гарачае пачуццё да Радзі, захававць у сваім сэрцы сямую любоў да свайго нарэ.

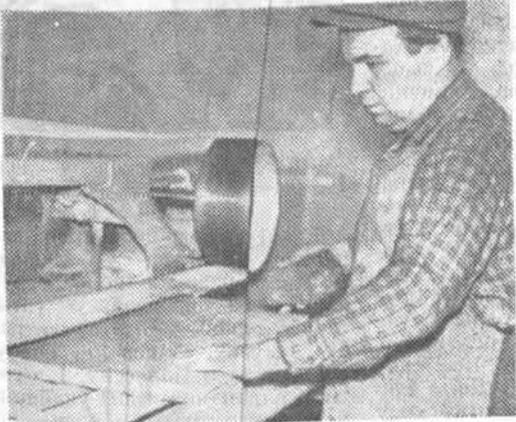
На развітан Віктар Сігізмундавіч і жо, напрасілі перадаць па рад і праз газету «Голас Радзімы» гарачае прывітанне сыну Уладзіміру і яго сям'і, а таксама зяцю Аляксандру Лінкаўцу яму.

МЯЖЭВІЧ.

ДОБРА ЖЫВЕЦЦА НА РОДНАЙ ЗЯМЛІ

Дарагія землякі! сваіх пісьмах да нас вы просіце расказаць аб тых суайчынніках, якія вярніліся на Радзіму. Мы добра ведаем, як для кожнага з вас дарага вестка з родных мясцін, таму ахвотна выконваемашу просьбу.

ДВА ЛЁСЫ

І. Г. Кабрынец, за працай.

Не ведаў ван Гаўрылавіч Кабрынец, шчэ толькі адзін год засталася цяжка працаваць на паноў, праліваць пот на спустожаных землях. Не выцернеў болі галоднага жыцця і 1938 годзе пайшоў сваёй вёсцы Паршчыны, што на Піншчыне. Тады ў яго далёкую Аргенціну. Але ні адзін дзень не падала яму думка вярнуцца ў родныя мясціны.

Такі дзень не стаў. Да з лішнім гады назад сям'я Кабрынец — Іван Гаўрылавіч, яго жона Вольга Пятроўна, дачка Марыя і сыны Міхаіл і Віктар пасяліліся ў Пінску. Не пазнаў І. Г. Кабрынец першаставаў адзіўца з такім зменам у абліччы некалі заняпага павінцыяльнага Гіска, орада гандлярці дробных рамеснікаў і саўпрацоўшчыцы Савецкай уладзе пры буйным прамысловым і культурным цэнтры гаспадарства.

Сям'я Івана Гаўрылавіча прадставіла добрую кватэру. Пайшоў працаваць сталем на мэблевы завод адва-

лася Марыя, а Міхаіл хутка стаў прасоўшчыкам завода штучнай скуры. Шчасце і дастатак прышлі ў сям'ю Кабрынецца. Дзвюх з лішнім тысяч рублёў (у старых грошах), якія зарабілі Іван Гаўрылавіч з сынамі і дачкой, хапала і на харчаванне, і на пакупку неабходнага адзення. Марыя занесена на гарадскую Дошку гонару. На добрым рахунку ў калектыва працавіты Іван

Гаўрылавіч і яго сын Міхаіл.

Аб лёсе сям'і І. Г. Кабрынца напісаў у Брэсцкую абласную газету «Зара» слесар пінскага завода штучнай скуры Н. Удавідчык. Хтосьці з эмігрантаў, што вярнуліся на Радзіму, паслаў газетную выразку знаёмым у Аргенціну, а затым яна трапіла ў рэдакцыю Буэнас-Айрэскай «Нашай газеты», якая выходзіць на рускай мове. «Наша газета» перадрукавала зметку пінскага слесара. Яе і прачытаў зямляк і таварыш Кабрынца Кузьма Лінкавец, які застаўся ў Аргенціне. Якія думкі ўзніклі ў Кузьмы Пятровіча, якія пачуцці перажыў стары адзінокі чалавек, які знаходзіцца далёка ад Радзімы? Аб гэтым расказвае яго пісьмо, якое ён прыслаў Івану Гаўрылавічу.

Вось што ён піша:

«Дарагія сябры Іван Гаўрылавіч, Вольга Пятроўна і вашы дзеці — Маруся, Міша і Віця! Віншую вас з новым жыццём і жадаю вам зда-

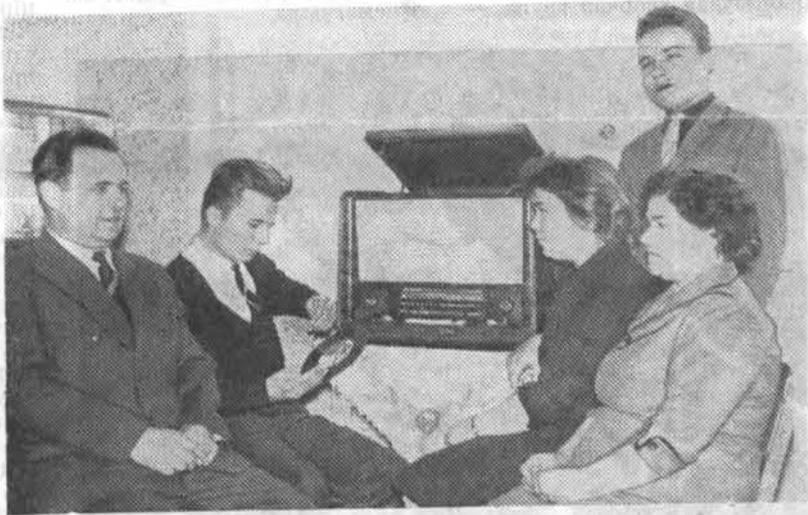
роў, шчасця і поспехаў у вашай працы і вучобе. Я зараз жыю на сваім кавалачку зямлі. Маю каня, карову. У гэтым годзе ў нас засуха. Моцна падаражэлі прадукты, Яшчэ больш узняліся цэны на абутак і адзечне. Я ніякага прыбытку не маю, ледзь зводжу канцы з канцамі, каб пражыць.

Мяне вельмі радуе тое, што ты, Іван, ходзіш у школу. Я цябе віншую! Віншую і дзяцей і ўсіх працоўцаў і добра вучыцца. Жадаю вам поспехаў у будучым.

Калі мне прынеслі газету і я убачыў артыкул пра вас, то, здаецца, пабываў там, на Радзіме, з вамі. Я так рад за вас, дарагія мае землякі! Гэты артыкул перачытаў больш дзесяці разоў і не мог начытацца. Як шкада, што я ўжо стары. Але не губляю надзеі пабачыцца з вамі.

Да пабачэння, ваш сябра К. П. Лінкавец».

А. ЯКАУЛЕУ.

Сям'я Івана Гаўрылавіча Кабрынца сабралася ў сваёй кватэры.

КОЖНАМУ ЗНАЙШЛАСЯ СПРАВА

Трыццаць год назад малады, здаровы Канстанцін Ігнатавіч Гарустовіч у пошуках лепшага жыцця пайшоў у свой родны край і паехаў у Аргенціну.

Многа сваіх надзей было ў юнацкім сэрцы. Але і з'явіліся для яго, як і для тысяч такіх самых, такоў, не было шчасця. Пасля доўгага года вярванняў па чужой зямлі, заўчасна пастаршы, вярнуўся ён на Радзіму.

Перш за ўсё Канстанцін Ігнатавіч наведваў сваю родную вёску Кветнае Пружанскага раёна. У часы рэвалюцыйнай Польшчы гэта была бедная вёска з пахілымі хаткамі. Зараз у ёй усё дамы ноў, людзі жывуць у дастатку.

На многае надзеў ён са здзіўленнем — і на электрычнае святло, і на радыё ў гэтых родных, даў гэтах мясцінах. Радасна адзначаў тыя ізгарныя змены, якія адбыліся ў іх жыцці з адыхаваннем Савецкай улады — і рост дабрабыту, і дым культурнага ўзроўню, і вялікую пашу да людзей працы, і многае іншае, чаго і не было і ў паміне пры панскай Польшчы.

Калі ж Канстанцін Ігнатавіч Гарустовіч стаў падумваць аб абыцц, яму паралі паехаць у Гродна. Тут ён прыехаў разам з жонкай аргенцінкай і з двума сынамі. Неўзабаве атрымаў кватэру на спецыяльнасці на прамысловым аб'екце.

Вось што кажае аб гэтым сам Гарустовіч.

Зараз я працую сталёрам. На работу мяне ўладкавалі адразу ж пасля прыезду ў Гродна. Хутка наладзілася шчырая дружба з калектывам. Таварышы ўсе добрыя, і з першых дзён у мяне ўсё пайшло вельмі добра. Іду на работу з радасцю.

Жыву ў дастатку. Кватэра з трох пакояў і кухні з усімі зручнасцямі. У Буэнас-Айрэсе не хапіла б грошай, каб заплаціць за ўсё гэта.

Старэйшы мой сын Косця працуе друкараром у гродзенскай літаграфіі. Яго паважаюць там за сумленную работу. Апрача таго, ён лічыцца лепшым варатаром мясцовай футбольнай каманды і танцорам аматарскага ансамбля песні і танца.

Два другія сыны Гарустовіча — Мікола і Міхась — вучацца ў пятым класе гарадской школы-інтэрната і знаходзяцца там на поўным дзяржаўным утрыманні. Кожную нядзелю яны наведваюць бацькоў і тады расказваюць аб сваіх поспехах.

Мы вучымся добра, — гаворыць Мікалай. — Рускую мову я ўжо засноў. Наш інтэрнат — гэта новая школа. Мы вучымся там і працуем, ходзім у кіно. У мяне з'явілася многа сяброў.

Маці гэтай дружнай сям'і Васіліна Гарустовіч таксама добра адчувае сябе на радзіме мужа. Радаснымі клопатамі напаўняе яе дні маленькая дачушка Маня.

З. Патаповіч ля ўласнай хаты.

РАДЗІМА — НАДЗЕЙНАЯ АПОРА

Захар Паўлавіч Патаповіч, які нядаўна вярнуўся на Радзіму з Англіі, жыве ў вёсцы Выгонічы Валожынскага раёна. Ён папрасіў нас даць яму магчымасць выступіць па радыё і на старонках газеты «Голас Радзімы», каб яго пачулі землякі, якія знаходзяцца ў Англіі і ў іншых краінах. Ахвотна выконваем гэтую просьбу.

У Англіі я апынуўся ў час вайны ў 1944 годзе з арміяй Андэрсана і працаваў у военным шпіталі да 1947 года. Потым мяне зволілі, і я павінен быў шукаць работу. Я знайшоў работу ў горадзе Плімутце на будаўніцтве дарог. Але там аднойчы ўдарыў мяне кран, і я быў 8 месяцаў без работы. Потым доктар паслаў мяне ў «карпацыйскі» — да гаспадары, каб ён даў мне лёгкую работу. Гаспадар сказаў, што такой работы няма, я быў доўгі час без работы.

Цяжка жыць адзінокаму за мяжой. Думка аб Радзіме ніколі не пакідала мяне. Там, у Англіі, гаварылі, што нас будуць забіраць, вывозіць у Сібір. Але я цвёрда вырашыў паехаць на Радзіму. Я слухаў па радыё выступленні вярнуўшыхся аб тым, як яны ўладкаваліся на работу і як іх прынялі. А затым і сам паехаў дадому.

29 верасня я прыехаў у горад Ленінград. У Англіі гаварылі, што ў Савецкім Саюзе чарга за мясам, за хлебам. Я зацікавіўся і пайшоў у горад. Прыходжу, бачу: стаіць чарга чалавек 50, а можа і больш. Я пытаюся: «Гэта чарга за хлебам?». Яны мне адказваюць: «Не, за газетамі». Я пайшоў у адзін магазін, у другі, трэці — ніякай чаргі няма.

Нарэшце, родная вёска. Землякі цёпла сустрэлі мяне пасля дваццацігадовай разлукі. Тут многае змянілася, разраслася вёска, уздоўж яе вуліцы да лесу выстраіліся дабротныя дамы рабочых саўгаса. Сярод іх і наш дом, які пахне яшчэ смаляй і вапнай.

Жыццёвыя ўмовы добрыя, хапае хлеба і іншых прадуктаў. Зімой забілі двух парсюкоў, аднаго на 8 пудоў, а другога на 12 пудоў, адзеты, абуты. У сельскім магазіне ёсць усе неабходныя прадукты харчавання, а таксама пратавары.

На чужыне я атрымліваў газету «Голас Радзімы». Гэта быў сапраўды голас Радзімы, голас праўды, які ўсяляў у мя-

сэрца ўпаўненасць і надзею, адкідаў сумненні, недавер.

І я цвёрда вырашыў вяртацца на Радзіму. Знайшліся і нядобрыя чужыцы. Да мяне зачасціў нейкі Войтас Стась, родам з Вільнюса, угаворваў не ехаць у Савецкі Саюз, чытаў паклёпніцкія артыкулы з эмігранцкіх газет, палохаў Сібір'ю і цяжкасцямі пасля вяртання.

Іншыя ж, як Высоцкі Пётр, Башкевіч Яўгеній, гаварылі: «Едзь, Захар, і пішы, як уладкаваўся ў родных мясцінах. А мы хутка паедзем за табой».

І цяпер, пасля ўдалага вяртання, хочацца расказаць майму таварышам, якія яшчэ засталіся на чужыне, аб нашым жыцці. Уся вёска радыёфікавана і электрыфікавана. Раней я не мог думаць, што калі-небудзь у нашай вёсцы загарыцца электрычнае святло, а цяпер я ўжо мару аб тэлевізары.

Раней селянін глядзеў на веласпед, як на раскошу, а цяпер многія аднавяскоўцы маюць уласныя матацыклы. Матацыкл «ІЖ» мае і мой сын.

Удыхаючы водар родных паляў і лясоў, любуючыся знаёмымі з дзяцінства і блізкамі сэрцу малюнкамі, упершыню за ўсё жыццё адчуваю сябе шчаслівым.

Дарагія землякі! Не слухайце нікога, хто гаворыць так, як мне гаварыў Стась Войтас.

Адам Валодзька! Я ведаю, ты баішся, ты мне сам гаварыў аб гэтым. Нічога не бойся, вяртайся.

Цяпер — Станіслаў Сыналь. Ты мне многа дапамог з выездам на Радзіму. Я табе вельмі ўдзячны. І ты не вер, што там ворагі гавораць — гэта ўсё глупства.

Брат Сцяпан! Ты думаеш, што я ўжо загінуў тут. Я зараз жыю лепш у 25 разоў, чым у Англіі. Ты ведаеш, як я жыў: без работы хадзіў, нерваваўся. Калі будзе ў цябе магчымасць, прыязджай і нікога не слухай. Я табе не буду хлусіць. Калі табе, брат Сцяпан, не будзе выходзіць, або жонка твая не захоча, таму што яна англічанка, то прыязджай да нас у гошці. Вазьмі месяц або два тыдні, прыязджай, паглядзіш і пераканаешся сам.

Высоцкі Пётр! Ты мне гаварыў, калі я ад'язджаў, што паедзеш за мной. Жонка твая жыве добра. Забіла дзвюх свіней на 13 пудоў, мае добрую карову. Жонка чакае цябе. І ўсе сваіх твае таксама.

Жадаю вам усяго добрага, дарагія мае землякі і таварышы.

Захар ПАТАПОВІЧ.

Мінская вобласць, Валожынскі раён, вёска Выгонічы.

ДЛЯ СЛАВЫ НАШАГО САВЕЦКАГА МАСТАЦТВА

Нельга гаварыць аб гісторыі стварэння Беларускага дзяржаўнага ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балету, не ўспомнішы не такое ўжо далёкае мінулае нашага народа.

Ва ўсе часы царызму Беларусь як дзяржавы не было; была Украіна царскай Расіі, дзе жыў беларускі народ. Народ гэты стагнаў пад трайным прыгнётам — цара, кулака, жандара. Але ў песні ён захаваў і пранёс праз стагоддзі прыгнёту, гора і бяспраўя свае думы, спадзяванні, надзею, веру. У народнай песні, як у люстэрку, адбіліся тыя цяжкія часы яго жыцця, калі беларус не меў права адкрыта заспяваць сваю народную песню, адкрыта станцаваць

1924 годзе пры Мінскім музычным тэхнікуме адкрылася аддзяленне на класу вакала. Педагогамі да нас, першых вучняў, былі запрошаны майстры Масквы, Ленінграда, Кіева і інш. У 1928 годзе адбыўся першы выпуск скончыўшых музычны тэхнікум. Заліковым спектаклем была паказана опера Гуно «Фауст», якая прагучала ўпершыню на беларускай мове. Упершыню беларускі народ пачаў оперу ў сваім родным Мінску, на сваёй роднай мове, у выкананні дзяцей свайго наро-

А. АЛЕКСАНДРОўСКАЯ,
народная артыстка СССР

ра», а затым «Садно», «Чарадзейка», «Барыс Гадую», «Аіда», «Спячая красуня» і цэлым радом іншых.

Вялікая работа праводзілася над стварэннем свайго нацыянальнага рэпертуару. Да першай декады беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве (1940 г.) тэатрам былі ажыццэўлены і паказаны ў Маскве оперы «Міхась Падгорны» Я. Цікоцкага, «У пушчах Палесся» А. Вагатырова, «Кветка шчасця» А. Туранкова і балет «Салавей» Крошнера.

У сезоне 1940—41 гг. калектыву тэатра паказаў глядачу яшчэ дзевяць новых пастановак.

Але вераломны напад на нашу краіну фашыстаў абарваў нашу творчую дзейнасць. І мы вымушаны былі часова шукаць прытулку ў тэатрах братніх рэспублік аж да вызвалення Мінска ў ліпені 1944 года.

У час вайны мы праводзілі вялікую работу па абслугоўванню фронту, тылу, шпіталью, калгасаў. Усе наша штодзённае жыццё, усе нашы думкі былі запоўнены адным вялікім жаданнем — зрабіць усё, каб хутчэй разграміць ворага. Творчасць кампазітараў, пісьменнікаў, артыстаў была падначалена гэтай думцы. Многа новых песень узбагацілі рэпертуар нашых спевакоў, але нам здавалася, што ўсяго гэтага мала.

Узнікла думка напісаць оперу аб савецкіх людзях, якія змагаліся за незалежнасць нашай Радзімы. Матэрыялам для лібрэта такой оперы былі весткі аб партызанах, падзеі на франтах. Ініцыятыва творчай групы —

кампазітары, пісьменнікі, артысты — збралася, праглядала наступішы матэрыял, абмяркоўвала яго. Пэтр П. Броўка на гэтым матэрыяле напісаў лібрэта, а музыку да оперы стварыў Я. Цікоцкі. Нават у гадзіны паветраных трывог мы бачылі яго з кіпай-нотнай панеры. Гэта прыгадвае як нешта вельмі значнае; такая была глыбокая вера ў нашу справядлівую справу, у нашу перамогу, што, хаця вораг бязлітасна, метадычна бамбіў заводы, дамы, мірнае насельніцтва, савецкі кампазітар пісаў музыку аб перамозе савецкіх людзей над ворагам, аб разгроме фашызму.

Пасля вызвалення Мінска калектыву тэатра вярнуўся ў горад. Тэатр разбіты, разграблены, у глядзельнай зале фашысты зрабілі канюшню. Няма дэкарацый, касцюмаў, бібліятэкі, няма святла і вады... Але ёсць вялікае жаданне жыць, працаваць, тварыць. Праз два з палавінай месяцы ў Доме афіцэраў, пасля ўрачыстага сходу з выпадку Кастрычніцкага сьвята, калектыву тэатра паказаў вызваленаму Мінску оперу «Алеся» Я. Цікоцкага, прысвечаную беларускім партызанам і партызанкам, іх гераічнай барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі ў дні Айчынай вайны.

Спектакль меў велізарны поспех. Гэтаму садзейнічала ўсё: і атмосфера вызваленнага горада, і сюжэт, які жыва пераклікаўся з падзеямі сённяшняга дня, і дзёсныя асобы — героі вайны, якая яшчэ працягвалася. Опера валодала такімі непадкупнымі якасцямі чысціні, праўды і шчырасці, што не палюбіць яе, не хвалявацца і не перажываць разам з героямі было немагчыма.

Л. П. Александровская ў ролі Алеся

К час другой декады беларускага мастацтва ў Маскве Я. Цікоцкі разам з творчай групай тэатра перагледзеў гэты твор. Правіў лібрэта, паглыбіў музыку. Назвалі оперу «Дзяўчына з Палесся», і з гэтымі палішанымі яна ўвайшла ў рэпертуар тэатра і жыве па сённяшні дзень.

У пасляваенныя гады да ліку нацыянальных твораў, увайшоўшых у рэпертуар тэатра, трэба анесці «Кастуся Каліноўскага» Д. Лукаса, «Надзею Драву» А. Вагатырова, «Князь-возера» В. Залатарова (балет «Марынку» Р. Пукста, «Ясне світанне» А. Туранкова, «Ключую зуюку» Ю. Семянкі).

За час існавання тэатра ў ім вырасла выхавалася не адно пакаленне артыстаў. Гэта майстры беларускага музычнага мастацтва добра вядомыя ў рэспубліцы і за яе межамі: Дзянісаў, Младэк, Мікалаева, Балодцін, Друнёр, Дрэшын, Узунава, Хіраска, іны жывяўляюцца і стваральнікамі тэатра. Пазней прышлі ў тэатр Дуранцаў, Сайкоў, Лані, Лазарэў, Малькова, Ваўчанецкая, Арсенка, Зюваннаў, Младзінскія, Васільева, Паўлаў, Шахаў, Крыкава, Ражанавы, Міронаў, Давыдзенка і іншыя, якія адалі тэатру лепшыя гады сваёй творчасці і садзейнічалі яго творчаму росту і прызнанню. Нрэшце, наша моладзь: Кіжніцкі, Ворвулеў, Галушкіна, Гулякоў, Генералаў, Глазаў, Шыко, Ганестава, Чарнабаў, Казацаў.

Усе яны працягваюць справу станаўлення і ўдасканалення тэатра, справу развіцця нашага савецкага нацыянальнага па форме, сацыяльнага па зместу мастацтва.

Народная артыстка СССР Александровская (у цэнтры) сярод чэшскіх і беларускіх артыстаў

свой танец, свабодна гаварыць на сваёй роднай мове.

Гэй, узніміцеся буйныя ветры на поле,
Пяскі развейце, пусціце мамку на волю!
Жоўтыя пясочки прысыпалі вочкі — цёмна мне...
Дубовы дошкі сціснулі ножкі — цесна мне...
Жалезныя цвічкі збілі мне плечкі — больна мне...
Гэй, узніміцеся буйныя ветры на поле,
Пяскі развейце, пусціце мамку на волю!

І вось такім вызваленчым вібрам, аб якім народ марыў у сваіх песнях, стаў Вялікі Кастрычнік.

Мне прыгадваецца 1920 год. Яшчэ ішла грамадзянская вайна, а мы, дзеці рабочых і сялян, былі закліканы будаваць сваё новае, маладое мастацтва. На імправізаваных сценах — няхай гэта была пляцоўка грузавай машыны, чыгуначная платформа або проста палянка ў лесе — мы выступалі для воінаў Чырвонай Арміі, якія ў той час у баях адстаялі і адстаялі заваёвы Вялікага Кастрычніка.

У выніку перамогі Кастрычніка беларускі народ атрымаў права на адукацыю, права свабодна гаварыць на сваёй роднай мове, права танцаваць свой танец, спяваць сваю народную песню, не баючыся пачуць зняважлівае слова «мужыцкае»... У тэатрах, у канцэртных залах загучала беларуская народная песня, задорны, агнявы беларускі танец.

Цяга да музыкі, спеваў, культуры была вялікая, таму ў

да. Выканаўцы: хор, аркестр, балет, салісты — былі вучнямі музычнага тэхнікума, і толькі ў аркестры месцы канцэртмайстраў груп занялі педагогі. Спектакль прайшоў добра і меў вялікі поспех у публіцы. Нас палюбілі, да нас прыходзілі на вучнёўскія канцэрты, нашы выступленні ў спектаклі, у оперных урыўках праходзілі пры перапоўненай зале.

Для прадаўжэння спецыяльнай музычнай адукацыі рашэннем урада і партыі быў адкрыты спецыяльны вышэйшы оперны клас, які праіснаваў два гады. Наспела пытанне завяршэння музычнай адукацыі, і вось у 1930 годзе адкрываецца Беларускае дзяржаўнае студыйнае оперы і балету.

За гады існавання студыі былі падрыхтаваны такіх спектаклі, як «Залаты пеўнік», «Яўгеній Анегін», «Царская нявеста», «Кармэн», «Севільскі цырульнік», балет «Чырвоны мак».

Папулярнасць оперных і балетных спектакляў студыі была настолькі вялікай, што рашэннем урада ў маі 1933 года быў адкрыты Беларускі дзяржаўны тэатр оперы і балету, куды студыйцы ўвайшлі ў ліку першых артыстаў. Спектаклем «Кармэн» адкрыўся наш тэатр, першы оперны тэатр у гісторыі беларускага народа.

Хутка рэпертуар тэатра папоўніўся такімі буйнейшымі творами опернай рускай і зарубежнай класікі, як «Князь Ігар», «Пікавая дама», «Русалка», «Рыгалета», «Лебядзінае возе-

Сцэна з новага спектакля Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балету — «Казка аб мёртвай царэўне і сямі асілках» Лядава.

ПРЫТУЛАК ДЛЯ НАЦЫСТАў

НЬЮ-ІОРК. Як паведаміла карэспандант агенцтва Асошэйтэд Прэс з Тэль-Авіва, былы пасол Аргенціны ў Ізраілі Грэгорыю Тапалеўскі заявіў у аўторак, што імямеснік Гітлера Марцін Борман, якога даўно лічаць памёршым, знаходзіўся ў Аргенціне ў мінулым годзе ў момант выкрадання Эйхмана.

Г. Тапалеўскі заявіў карэспандантам на прэс-канферэнцыі ў Тэль-Авіве, што Борман жыў пад выдуманым імем і паехаў у Бразілію, калі ён пачаў аб выкраданні Эйхмана ізраільскімі агентамі ў маі 1960 года. Ён заявіў, што аргенцінскае палі-

цыя ведала аб знаходжанні Бормана ў Аргенціне.

Тапалеўскі заявіў таксама, што калі б Ізраіль стаў патрабаваць выдачы Эйхмана па афіцыйных каналах, Эйхман знікнеў бы.

Былы пасол сказаў, што аргенцінскай службе бяспекі вядома, што нацысцкі ўрач у Асвенціме Іозеф Менгеле, які паслаў мноства людзей на гібель у газавую камеру, таксама знаходзіцца ў Аргенціне.

Тапалеўскі далей паведаміў, што ў Аргенціне некалькі нацысцкіх ячэек, галоўным чынам на поўдні краіны, і што яны пераважліва велізарныя сумы грошай і золата са Швейцарыі.

Абласныя кніжныя кірмашы

ВІЦЕБСК. Тут адбыўся абласны кніжны кірмаш.

Была прадстаўлена ў шырокім выбары мастацкая, сельскагаспадарчая, палітычная, навукова-тэхнічная, дзіцячая, мета-

дычная і іншая літаратура на мовах многіх народаў СССР.

Тысячы гараджан пабывалі на кірмашы. Тут яны сустрэліся з беларускімі пісьменнікамі А. Кулакоўскім і А. Міронавым.

Новы сусветны рэкорд

ГОМЕЛЬ. Новы сусветны рэкорд устанавіла група мясцовых парашуцтваў у складзе Грамыні, Усва, Носава, Сінягуба і Лашкевіча. Скокнуўшы з вышыні 1 000 метраў, яны прыземліліся з адхіленнем ад цэнтры круга на 1 метр 43 сантыметры.

Гэты вынік перавышае сусветны рэкорд парашуцтваў Чэхаславакіі (3 метры 15 сантыметраў).

Робячы адзіночны скачок на дакладнасць прыземлення з вышыні 600 метраў, савецкі спартсмен Бітчанка таксама пабіў сусветны рэкорд. Сярэдняе адхілен-

не ад цэнтры круга ў суме двух скачкоў склаў у яго 9 сантыметраў. Ранейшае дасягненне французскага парашуцтыста Сюра, устаноўленае 5 чэрвеня 1958 года, складала 14,5 сантыметраў.

Свае дасягненні беларускія парашуцтысты прысвяцілі Дню перамогі і выдатнаму палёту першага савецкага касманаўта Героя Савецкага Саюза Юрыя Гагарына.

Матэрыялы аб двух новых сусветных рэкордах накіраваны для зацверджання ў якасці ўсеагульных і сусветных.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЙ ЕУРОПЫ

Слухайце штэдня нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу:
на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін з 16.00 да 17.00 з 21.00 да 21.30;
на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нідзельях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 11 гадзін;
на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па нідзельях ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штэдня нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу: з 19.30 да 20.30 на хвалі 25,08 метра (ці 960 кілагерцаў); 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў); 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскому часу на хвалі 25,08 метра (ці 960 кілагерцаў); 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў); 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў).